

סיפורי צדיקים

גליון 480
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כל כך הרבה דרך ארץ יש אצלך

מעשה בר' ינאי שהיה מהלך בדדר וראה אדם אחד שהיה מהודר בלבושו. סבר ר' ינאי שתלמיד חכם הוא, אמר לו ר' ינאי יסכים מר להתכבד אצלנו. אמר לו הן. הכניסו ר' ינאי לביתו, האכילו והשקו, בדקו במקרא ולא מצאו, במשנה ולא מצאו, באגדה ולא מצאו, בתלמוד ולא מצאו, אמר לו ר' ינאי טול וברך, אמר לו האורח, יברך ינאי בביתו, אמר לו ר' ינאי, יכול אתה לומר מה שאני אומר לך? אמר לו הן. אמר לו ר' ינאי, אמור, אבל כלב פתו של ינאי, עמד האורח ותפטו לר' ינאי ואמר לו ירושתי אצלך ואתה מונעה ממני. אמר לו ר' ינאי מה היא ירושתך אצלי? אמר לו האורח, פעם אחת עברתי לפני בית ספר ושמעתי קול תינוקות שאומרים, תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, מורשה קהלת ינאי לא נאמר כאן, אלא קהלת יעקב. אמר לו ר' ינאי למה זכית לאכול על שולחני? אמר האורח מימי לא שמעתי דבר רע והחזרתי לבעליו, מימי לא הבאתי דיבה, מימי לא ראיתי שניים מריבים זה עם זה ולא זויתי משם עד שעשיתי שלום ביניהם. אמר לו ר' ינאי א"כ למה קראתיך כלב? הרי כל כך הרבה דרך ארץ יש אצלך.

(עפ"י ויקרא רבה פרשת צו)

פרשת השבוע

ביומו תתן שכרו (כ"ד - ט"ו)

מחייבת לשלם לפועל את שכרו ביום עבודתו אם כך, הציע גרשון העגלון, ימשיך הרב אל הרכבת ואילו אני אשוב לראדין ואהיה שליחו לשלם לחייט את שכרו. אך ה"חפץ חיים" ביקש לקיים את המצוה בעצמו. לא נותר לו לעגלון ברירה, אלא להפנות את העגלה לכוון הנגדי ולשוב לראדין, כדי שיוכל הרב לקיים מצות "ביומו תתן שכרו".

ולא ימחה שמו מישראל (כ"ה - ו')

מסופר על הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א, ששמע פעם שאחד ממקורביו קילל את אחד האפיקורסים המפורסמים ביותר בירושלים. הגיב הרב ואמר: אין אני נוהג ככה, הקדוש ברוך הוא מלא רחמים והוא יכול לרחם גם על רשעים כאלו, אין עיני צרה אם פלוני ירוחם מה' וגם יזכה לחיי עולם הבא. כאן בעולם הזה אנו מחוייבים להתנגד להם, כי הרי הם מוזיקים ומקלקלים את הסביבה, מה שאין כן כאשר עברו לעולם הבא. ולבסוף הפטיר: וכלום אתה חושב שאין כל צד טוב ברשע פלוני? אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה, ואפילו שכר שיחה נאה, ואין עבירה מכבה מצוה, וזכות אינה בטלה אפילו באלפי אלפים חובות.

מסופר על הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, שהתכוון פעם לנסוע אל העיר הגדולה וורשא, מרחק רב הפסיק בין ראדין לוורשא והנסיעה היתה קשה וכרוכה בסכנות, בפרט כשזה יום של שלג וסערה, לא יפלא אפוא כי בביתו של ה"חפץ חיים" שררה תכונה גדולה בטרם יצא לדרך. לפתע נקרע מעיל הפרווה של ה"חפץ חיים". שלחה הרבנית את אחד הילדים אל החייט, בבקשה שייתקנו מיד. הודרו החייט במלאכתו, וכעבור זמן קצר שב הילד הביתה, והגיש את המעיל לאביו. לבש ה"חפץ חיים" את מעילו, נפרד מעל בני ביתו ויצא לדרך. הוא שכר עגלה רתומה לסוס, והטלטל בדרך המושלגת אל תחנת הרכבת הנוסעת לוורשא שהיתה בעיירה הסמוכה. סוף סוף הגיעה העגלה אל בית הנתיבות, ולפתע שמע גרשון העגלון את ה"חפץ חיים" אומר, הבה ונשוב לראדין. מדוע? התפלא העגלון, לאחר הדרך המייגעת לחזור? הן הרכבת לוורשא עומדת לצאת לדרך. השיב לו ה"חפץ חיים", שכחתי לשלם לחייט את שכרו עבור תיקון המעיל, נחזור אפוא לראדין, כי עלי לשלם לחייט עוד היום בטרם תשקע השמש. הן תורתנו הקדושה

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:54 ת"א: 7:57 ר"ת: 8:31

זמני כניסת השבת
פרשת כי תצא

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:42 ת"א: 6:57

בכעס עצור: "אינני יודע על שום פיקדון" השיב בחימה אמר פנה אלי הזור הלז וביקש ממני סכום כסף שהפקיד בידי כביכול, אך אינני מכיר אותו ועד לאותו רגע לא ראיתיו מעולם. חזר רבי נחום אל אהרן בידיעה שאין בכוחו לעזור, עדים להפקדת הכסף בידי בעל האכסניה לא היו, שטר פיקדון אינו בנמצא, וממילא דין תורה לא יפסוק שבעל הפיקדון יקבל את כספו בחזרה.

עם זאת כיוון שניכר מדברי אהרן שהוא אומר דברי אמת, יעץ לו ללכת אל האוהל הקדוש של בעל התניא ולבקש שם רחמים, אולי יערה הקב"ה רוח של תשובה בלבו של האכסנאי ויתעורר להשיב את הכסף. עשה אהרן כהצעת רבי נחום ונסע בלב שבור אל האוהל הקדוש שבהאדיטש לעורר עליו רחמים.

היה זה יום רגיל ושגרתי, ולעת צהריים התפנה בעל האכסניה מעיסוקיו בשירות האורחים והלך לאכול את ארוחת הצהריים, כאשר לפתי קרה דבר מופלא ונדיר, עוד האכסנאי מסתדר על מקומו לקראת הארוחה, קפצה לפתע על השולחן חולדה גדולה דוחה ומגעילה, וקבעה לה מקום מול צלחתו. נסוג בעל האכסניה ממקומו בבהלה ופניו חוורו מבושה לפני אורחיו, כעבור רגע קצר החל לנפנף בידי ובמטפחתו לעבר החולדה הנועות כדי לגרשה, אך זו רבצה במקומה לא נעה ולא זעה, ואך התכרבלה במקומה במנוחה ושלווה.

יצא בעל האכסניה מכליו והטיח לעברה את ידו, אך זו זינקה בתגובה לעבר צווארו ונעצה בחזקה את ציפורניה, זעקה חנוקה נמלטה מפי האיש והוא איבד את שיווי ממשקלו ונפל. הסובבים שהביטו כל העת בנעשה, ניסו לנתק את היצור הלזה שנדבק לצוואר של מארחם, אך אותה חיה קטנה המשיכה לנעוץ את ציפורניה ולא הרפתה עד כדי סכנה לחייו.

הבינו הכל שהאירוע אינו בגדר הטבע ויש דברים בגו. רגע ארוך חלף כאשר גניחתו של בעל האכסניה הסבה אליו את תשומת לבם של הנוכחים, סימן להם האכסנאי באצבעו, וכשגחנו לעברו אמר להם, יודע אני בשל מה הגיעה אלי הצרה הגדולה הזאת, הדבר בא עלי משום שמעלתי בכספי הפיקדון שנתן בידי אהרן, כן אלף רובל כסף נתן בידי לפני כניסת השבת ואני הכחשתי זאת בצאת השבת במצח נחושה.

בקשת שליחה ומחילה הצילה את חייו

מסופר: פעם התאספו מספר חסידים סביב הרה"ק רבי מנחם נחום בנו של הרה"ק האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זיע"א, ושמעו ממנו סיפור מבהיל ומרעיש נפש שאירע עמו. באחד מימי היריד שהתקיים בקיץ האחרון, הגיע לניעזין פקיד יהודי בשם אהרן, איש אמונו של זעליג הסוחר הידוע ממוסקבה, ובידו אלף רובל לקניית סחורה עבור אדונו. העיסקה נכתבה ונחתמה עוד קודם לכן בין הצדדים, ולא נותר לאהרן אלא למסור את המזומנים וליטול את הסחורה. כיוון שהגיע לניעזין שעה קלה קודם כניסת השבת, בחר באכסניה הראשונה שנודמנה לו, כיוון שלא רצה להחזיק את הכסף ברשותו, הפקיד אהרן את אלף הרובל בידי בעל האכסניה, ואהרן לא היסס להפקיד בידיו את הממון, הלה בעל זקן נאה היה וסבר פנים מעורר אמון.

בצאת השבת ניגש אהרן אל בעל האכסניה כדי ליטול הימנו את ממונו בחזרה, אך בעל האכסניה הביט בו בפנים מתפלאות ומשך בכתפיו בתמיהה: על איזה פיקדון כבודו מדבר? שאל. אהרן התבלבל והציץ בפני בעל הבית כמנסה לרדת לסוף דעתו, אך כעבור רגע התעשת ושטח את בקשתו פעם נוספת בסבלנות רבה. סמקו פניו של בעל האכסניה מחימה, קמץ את אגרופיו, היכה בשולחן בזעם, וצווח: "הסתלק לך מביתי שקרן ונבזה לפני שאפליא בך את מכותי".

נפחד אהרן מאיומיו ומראהו של בעל האכסניה ולא ניסה אפילו לעמוד על שלו. כיוון שלא היה לאהרן מכר ומודע בכל העיר, החל להסתובב ברחובות הזרים לו, עד שרגליו הוליכו אותו בלי משים אל בית המדרש. נכנס אהרן לבית המדרש ועמד בפתח. כל בית המדרש היה חשוך לבד מפינה אחת שהוארה בעששית, התקרב אהרן לאותה פינה וראה את רבי נחום יושב שם ושוקד על ספריו. "הוא האיש שאוכל להיוועץ עמו" הבזיקה במוחו מחשבה.

סיפר אהרן לרבי נחום את הקורות עמו מאז נשלח ממוסקבה על ידי זעליג הסוחר, עד מעשה החמס ואיומיו של בעל האכסניה. למחרת עם בוקר הלך ר' נחום לבעל האכסניה ושאל אותו בעניין סכום הכסף, הלה משך כתפיו

משל ונמשל

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים
בביתך וגו' (כ"ב ח')

יש לפרש בדרך רמוז ומוסר על פי מעשה ידוע שמספרים
העולם:

אדם אחד היה רגיל לצאת לרגל מסחרו אל הערבים
לקנות מהם בצים ותרנגולים והיה מביאם לעיר ומוכרם
בשוק בריווח מועט, ומוזה היה מפרנס את בני ביתו בכל
שבוע ושבוע, אך פרנסתו היתה מצומצמת ולא הרויח
סכום רב מעסק זה. והנה ביום אחד כשהיה נושא על
ראשו סל שיש בו יותר מאלף ביצים, וגם היה נושא שתי
אגודות של תרנגולים משולשים על כתפיו, והולך בדרך
ממקום הערבים לבא לעיר כדרכו בכל שבוע, חשב
מחשבות בלבו עד מתי יהיה עוסק בעסק שיגיעתו מרובה
והרווחתו מועטת, והרי יש לי בסל אלף ביצים ושתי
אגודות של תרנגולים על כתפי, וכשאבוא לעיר לא אלך
לשוק למכרם, אלא אוליך הכל לביתי, ואניח התרנגולות
על הביצים ואז יהיה לי מכל ביצה אפרוח אחד, ואחר
עשרה ימים יהיה בידי אלף אפרוחים, והאפרוחים יגדלו
ויטילו אלף ביצים ומהביצים יצא מכל אחד אפרוח נקבה
וכו' וכו', ואחר כך אמכור כל תרנגולת בדינר כסף, ויהיו
לי מאתיים אלף דינרי כסף, ואקנה צמר ואשלח ללונדון
למכור וכו' וכו' עד שאהיה עשיר מופלג כמו רוטשילד.
וכשיגיע יום הולדת של המלך, אלך אליו ואשתחוה
לפניו, וכשרצה לנסות איך להשתחוות, נפל הסל שהיה
מלא בצים לתוך בור עמוק ונשברו כולם, ואז הקיץ
מתרדמת מחשבותיו וראה שלא נשאר בידו כלום, לא
ביצים ולא אפרוחים ולא דינרים.

וזהו שאמר הכתוב "כי תבנה בית חדש" בא הכתוב לתת
עצה לאדם ולומר, "כי תבנה בית חדש" כלומר רעיון
חדש, אשר בו תבנה ותתכונן בעולם הזה להתעשר,
"ועשית מעקה לגגך", כלומר המחשבה מכונה בשם גג,
מפני שהיא עליונה ושוכנת בראש האדם שהוא גג הבית,
צריך ליוהר לעשות מעקה וגדר וגבול לגג שהיא
המחשבה, שלא יחשוב יותר מדי להתעשר ולהתרחב,
"ולא תשים דמים בביתך", כלומר, לא תשים דמיונות
לדמיון לעצמך את העושר והטובה וכו', מדוע? "כי יפול
הנופל ממנו" כי בריבוי המחשבה והדמיון והציור, יפול
הנופל היינו אושר העולם הזה, שדרכו ליפול שאין לו
קיום ועמידה.

(עוד יוסף חי)

החליפו הנוכחים זה עם זה מבטים של הבנה, שהרי
הכירו מכבר את מעלליו של בעל האכסניה אך הוידו
הפתיעם, ציפו הכל שבעקבות הוידו תרד החולדה
מקרבנה. אך זו לא סרה ממנו והמשיכה ללפות את
צווארו.

הנוכחים הבינו כי משמים נשלחה אותה חולדה לתקן את
הטעון תיקון ואין כל סיכוי להסירה מגופו של האיש עד
שהתיקון ייעשה, דומה שגם האכסנאי הבין זאת, שכן
רמז לנוכחים בכוחות לא לו, וכשקרבו לעברו אמר: לכו
ובקשו בשמי את מחילתו של הצדיק רבנו מנחם נחום
שהעויתי פני כנגדו, והתכחשתי בחציפות לאזהרתו,
מהרו, חוסו עלי והסירו ממני את הקללה האיומה הזאת
שדבקה לצווארי.

לא חלפה שעה ארוכה כשדמותו ההדורה של רבי נחום
נראתה בפתח, נכנס הצדיק וקרב אל האכסנאי, וכשראה
את החולדה לופתת בעקשנות את גרונו של האומלל,
הרצינו פניו ביתר שאת. עוד רגע, ורבי נחום רכן מעל
האכסנאי ולחש ברצינות עמוקה: מחול לך! מחול לך!
וחזר והתבונן בציפייה באיש ובחולדה. אך זו לא זעה
כמלוא נימה. חוורו פניו של רבי נחום ועיניו הצטמצמו
במחשבה חוקרת, לבטוף נשם עמוקות והתכופף לעבר
האכסנאי ושאל אותו:

אמור נא לי שמא הטחת דברים כלפי אבא האדמו"ר
האמצעי זיע"א? גניחה עמוקה נשמעה בחדר, חדי עין
הבחינו אף מקצה החדר בהנהון הקל שנענע האכסנאי,
אם כן הודקף רבי נחום בהקלה, לך נא אל האוהל הקדוש
ובקש מחילה גמורה. מיהרו הנוכחים לשאת את
האכסנאי אל האוהל הקדוש, משהגיע והונח למרגלות
הציון הקדוש, פרץ האכסנאי בבכיה קורעת לבבות
וביקש מחילה גמורה, בהבטיחו כי מעתה והלאה יעשה
את הישר ואת הרצוי בעיני אלוקים ואדם. לא הספיק
האכסנאי לסיים את דבריו כשהחולדה זינקה לפתע
בוזיוות רבה, ובטרם הספיקו הנוכחים הנרגשים אפילו
למצמץ נעלמה באפוליתיה של מחילה קטנה בוויית
ביתו של האוהל הקדוש.

צ'ין אדם לחברו

כל דבר שנקנה ביושר יש לו קיום מסופר על הרה"ק רבי חיים מוואלווין זיע"א, שכניס אסיפה בביתו לדון בענייני הישיבה, באמצע הדיון נפלה המפה מעל השולחן, וכל הכוסות שהיו מוכוכות נפלו על הרצפה בקול רעש גדול. הרב הרגיע את הנאספים ואמר להם שהכוסות לא נשברו, תמהו הנאספים ובדקו וראו שכל הכוסות שלימים. שאלו את הרב איך זה יכול להיות? אמר להם, את הכוסות הללו, קניתי בכסף "כשר" שאין בו נידנו של גול, ולכן מה שנקנה בו לא נשבר, ללמדנו כי כל דבר שנקנה ביושר יש לו קיום.

נתינה הגונה

פעם בא עני לבקש צדקה מהרה"ק רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א. אמר רבי יחזקאל לקרובו שהיה או בביתו: תן לו כסף מהמגירה (שם היה מונח כלי מלא מטבעות), הלך הלה ונתן לעני מטבע אחד. ראה זאת רבי יחזקאל וקם ממקומו באומרו: "מה כבר יוכל העני לקנות במטבע וזו שתי ירקות"? מיד נטל מלוא חופנו מטבעות ומסרם לעני.

מסירות נפש למען יתומים ואלמנות

מסופר על הרה"ק רבי אריה לוי זיע"א, שאחד מעיסוקיו היה לאסוף כסף לצדקה, והיה מעביר את אותו כסף בחשאי לאלמנות ויתומים. והנה בימי מלחמת העולם, כאשר קשיי הפרנסה היו גדולים, וגם גבירים גדולים לא יכלו לתרום מכספם, לא הצליח ר' אריה לאסוף את כספי הצדקה. משראה שכלו כל הקיצין, החליט לשפוך שיח ותחינה לבוראו מול שריד בית מקדשנו הכותל המערבי, עמד הצדיק שעה ארוכה ליד אבני הכותל ובכה והתפלל לה' שיצליח ה' בידו לגייס כספים עבור

העניים. והנה בצאתו את הכותל, ניגש אליו ערבי אלמוני שלא הכירו מעודו, ומסר לו חבילה גדולה עטופה בנייר עיתון. בעוד רבי אריה מחפש לראות מי הביא לו את החבילה, נעלם הערבי כלעומת שבא. פתח רבי אריה את החבילה ונדהם לגלות בה את מלא הסכום, שהיה מחלק מידי שנה לעניים. כל זה זכה בזכות כח הנתינה שבו, שכל כך הצטער שלא היה בידו לתת לצדקה. אמרו על אותו צדיק שזכה לגילוי אליהו הנביא בזכות מסירות הנפש שלו, למען יתומים ואלמנות.

לוותר לחברו שחטא נגדו

בעיר ראדין היה פעם ראש ישיבה תלמיד חכם גדול, וסיפר שהרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א דיבר פעם שיחת התעוררות עצומה לפני ראש השנה, ובין דבריו אמר: האדם בא לפני הקב"ה בערב ר"ה ומשיח לפניו לבו ואומר: אני בא אליך בערב ראש השנה, ומבקש ממך שתסלח לי על כל עוונותי ופשעי, והקב"ה יכול לענות: מדוע אמחל לך? והרי כל השנה אתה דבוק בתאוות רעות ומתנהג נגד רצוני, למה שאמחל לך?! אבל יש דבר אחד שבו אפשר לפייס את הקב"ה ולרצותו שימחל, אם אני מוותר לחברי שחטא כנגדי, מעביר על מידותי, דן אותי לכף זכות ומוחל לו על כל הרעה שעשה לי ומרחיק את השנאה מלבי, ואני מכניס בי אהבת ישראל, כי אז הדברים ק"ו, אם אני בשר ודם קרוץ מחומר, אני מוותר ומוחל לחברי, אזי הקב"ה בוודאי צריך למחול לי, אם אני העברתי על מידותי ודנתי לכף זכות והייתי רחמן באותה שעה, בוודאי אבי שבשמים, הרחמן האמיתי, ירחם עלי וימחול לי על כל מה שחטאתי ופשעתי נגדו.

תלולא דצדקיא

שבת קודש י"ג אלול
הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס ב"ר מרדכי מטשערנובל (תרל"ו)
הרה"ק רבי אברהם ישכר הכהן מראדומסק ב"ר שלמה (תרנ"ב)
הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקאנוניץ ב"ר יחיאל יעקב (תרס"ט)
הרה"ק רבי יוסף (חיים) מבאגדאד ב"ר משה (בן איש חי - תרס"ט)
יום ראשון י"ד אלול
הרה"ק רבי יוסף אשכנזי ב"ר ישראל (מח"ס "אהלי יוסף" - תרכ"ו)
יום שני ט"ו אלול
הרה"ק רבי עקיבא אייגר ב"ר שמחה בונים (תק"ט)
הרה"ק רבי שלמה משה אלשקר ב"ר יצחק (שו"ת מהר"ם אלשקר - תקנ"ט)
הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד (תלמיד הבעש"ט) ב"ר נחמיה פייבל (תקמ"ו)
הרה"ק רבי מאיר הורוויץ מלברטוב (תר"א)
יום שלישי ט"ז אלול
רבנו רבי אברהם נפתלי צבי מוורמיוזא ב"ר משה הלוי (תע"ב)
יום חמישי י"ח אלול
רבינו המהר"ל מפראג רבי יהודה ליואי ב"ר בצלאל (שס"ט)
רבי יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברבי - שע"ג)
הרה"ק רבי יוסף מאוסטילא ב"ר מרדכי מנעשחזו (תק"צ)
הרה"ק רבי עבדאלה סומך (בעל זבחי צדק - וחזון למועד - תרמ"ט)
יום שישי י"ט אלול
רבנו רבי חיים בנבנשתי ב"ר ישראל (תל"ג)
הרה"ק רבי זאב נחום בורנשטיין מביאלא

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "בני אדם" רמזים יוסף חרשים על הפערים.

גלילת התורה (ה')

א) הגולל ילך אחר הספר תורה עד לפני הארון, ועומד שם עד שיחזירו הספר תורה למקומה. (רמ"א אור"ח סימן קמ"ט, סעיף א')
ב) ואצלנו שנוהגים שמכניסים הספר תורה לארון הקודש אחרי אשרי ובא לציון, אין הגולל חייב להמתין כדי ללוות הספר תורה, ויכול לחזור למקומו בגמר הגלילה. (קצות השלחן, סימן כ"ה, בבדי השלחן, ס"ק ס"א)
ג) ורק בקריאת מנחה של שבת קודש, שאין אומרים אשרי ובא לציון אחרי גלילת הספר תורה, צריך הגולל ללוות הספר תורה עד שיכניסו הספר תורה לארון הקודש. (פסקי תשובות, סימן קמ"ט, הערה 2)

לזכות

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לבריות גופא ונהורא מעליא
לאורך ימים ושנים טובות

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ הרה"ק רבי יהודה ליואי
ב"ר בצלאל
המהר"ל מפראג זיע"א
נלב"ע י"ח אלול תנצב"ה